

PRZEDSZKOLE NR 50

Z roku na rok drastycznie wzrasta liczba dzieci z diagnozą autyzmu. Obecnie szacuje się, że 1 na 150 dzieci urodzonych w Europie otrzymuje diagnozę autyzmu, przy czym pięciokrotnie częściej są to chłopcy.

Kwiecień uznany jest jako miesiąc świadomości autyzmu. Chcielibyśmy przybliżyć Państwu zaburzenia ze spektrum autyzmu, tak, by każdy mógł zrozumieć i lepiej je poznać. Dzieci i dorośli ze spektrum są obecni w naszym otoczeniu. Prawie każdy z nas, ma coraz częstsza okazję, aby ich poznać. Naszym celem jest, abyście Państwo wiedzieli, że inny nie znaczy gorszy!

Zaburzenia ze spektrum autyzmu są zespołem zaburzeń, które utrudniają dzieciom tworzenie i nawiązywanie relacji społecznych. Dzieci z ASD są bardzo często odbierane przez społeczeństwo jako dziwne i ekscentryczne, lub odwrotnie jako zamknięte w sobie i wycofane. Nietypowy rozwój społeczny staje się widoczny na początku dzieciństwa. Autystyczne niemowlęta

mniej uwagi poświęcają bodźcom społecznym, rzadziej się uśmiechają i rzadziej patrzą na innych, a także mniej reagują na własne imię. Autystyczne dzieci nie rozumieją ogólnie przyjętych norm społecznych na przykład nie nawiązują kontaktu wzrokowego z rozmówcą i nie mają zdolności używania prostych zwrotów do wyrażania swoich emocji. Dzieci z autyzmem rzadziej wykazują społeczne zrozumienie, nie podchodzą do innych spontanicznie, nie naśladują innych i rzadziej reagują na emocje, mają problemy z komunikacją niewerbalną. Starsze dzieci i dorośli z ASD mają gorsze wyniki w testach rozpoznawania twarzy i emocji, chociaż może to częściowo wynikać z mniejszej zdolności do definiowania własnych emocji.

Na podstawie kryteriów diagnostycznych ustanowionych przez Carinę i Christophera Gillberg'ów w zakresie umiejętności społecznych, osoby z ASD mająca problemy w następujących zakresach werbalnych i niewerbalnych:

- kontakt z rówieśnikami,
- umiejętność nawiązywania kontaktów,
- odczytywanie znaczenia zachowań innych,

- niedopasowanie zachowań odpowiednio do sytuacji,
- uboga lub zbyt ekspresyjna gestykulacja,
- problemy z mową ciała,
- nie dopasowana do sytuacji mimika twarzy.

Co powinno zaniepokoić rodzica małego dziecka?

U większości dzieci autystycznych można zaobserwować objawy spektrum autyzmu już w pierwszym roku życia, ale najczęściej do 36 miesiąca życia.

Rodziców zaniepokoić powinno:

- brak rozwoju mowy /znacznie opóźniony rozwój mowy
- stereotypowe zabawy (powtarzające się schematyczne zabawy)- np. układanie przez długi czas samochodów w tej samej kolejności w tym samym układzie
- stereotypie ruchowe- samoczynnie powtarzające się, bezużyteczne i często rytmiczne ruchy np. kręcenie i kiwanie głową, uderzanie w dłoń i itp.
- brak reakcji na swoje imię

U dziecka mogą wystąpić wszystkie objawy lub tylko niektóre.

Co powinno umieć dziecko w wieku 36 miesięcy:

- Moje dziecko samo potrafi już układać proste układanki
- Moje dziecko lubi zadawać mi pytania
- Moje dziecko chętnie słucha jak czytam mu książeczki
- Moje dziecko przywołuje mnie lub wskazuje, kiedy zobaczy coś ciekawego
- Moje dziecko udaje w zabawie sytuacje życiowe np. bawi się w dom
- Moje dziecko chętnie bawi się zabawkami w sposób zróżnicowany, nadaje im symboliczne znaczenie
- Moje dziecko umie bawić się z innymi dziećmi, potrafi zamienić się z nimi zabawką, czeka na swoją kolej w zabawie, współpracuje z dziećmi w zabawie
- Moje dziecko potrafi powiedzieć jak się nazywa i ile ma lat

Jeśli Twoje dziecko nie posiada tych umiejętności skontaktuj się ze specjalistą.

Co niepokoi w wieku przedszkolnym?

W tym okresie objawy zazwyczaj są silniejsze i widać je wyraźniej gdyż można porównać zachowanie dziecka z rówieśnikami.

Podstawowe objawy spektrum autyzmu w przedszkolu:

- nie jest zainteresowane innymi dziećmi oraz nawiązywaniem z nimi kontaktów, izoluje się
- jeśli nawiązuje kontakt robi to w sposób nieadekwatny, nie rozumie potrzeb i uczuć innych osób; nie zachowuje właściwego dystansu do innych, może nawiązywać kontakt w natrętny sposób nawet z obcymi osobami, domaga się rutynowych zachowań i odpowiedzi
- występują stereotypie ruchowe, sztywne wzorce zachowań i stereotypowe zainteresowania;
- postępuje zgodnie z własnymi potrzebami, nie przestrzega norm i zasad współżycia

- ma problem z inicjowaniem lub podtrzymaniem rozmowy i kontaktów społecznych
- brak zabawy funkcjonalnej czyli opartej na wyobraźni, naśladowaniu, pozorowaniu, brak współdziałania w zabawie
- może nie być zainteresowane zabawami innych dzieci
- domaga się zachowania schematu dnia, ale reaguje na zmiany w otoczeniu lub w działaniach rutynowych
- często prowadzi monologi
- brak lub bardzo słaby kontakt wzrokowy.

Peter Szatmari, Brenner i Nagy dodają również inne kryteria takie jak: trudność we wczuwaniu się w uczucia innych osób, obojętność, nie nawiązywanie kontaktu wzrokowego, brak

umiejętności „mówienia oczami”, a także nie zachowywanie dystansu fizycznego wobec innych osób.

Mitem jednak jest, że osoby dotknięte ASD nie potrafią budować bliskich relacji z najbliższymi, z badań przeprowadzonych przez Stanley’ a Greenspan’a i Serene Wieder twórców metody Floortime, wynika, że dzieci te tworzą silną więź emocjonalną ze swoimi terapeutami, problemem dzieci z zaburzeniami spektrum autyzmu nie jest więc brak umiejętności tworzenia relacji emocjonalnych z osobami z bliskiego otoczenia, tylko brak odpowiednich „narzędzi” do utrzymywania i budowania tych relacji według ogólnie przyjętych norm społecznych.

Część osób z autyzmem nie rozwija wystarczająco naturalnej mowy, aby zaspokoić codzienne potrzeby komunikacyjne. Problemy w komunikacji mogą występować już od pierwszego roku życia i mogą obejmować opóźniony początek bełkotu, różne gesty, zmniejszoną reakcję na bodźce i wzorce głosowe. W drugim i trzecim roku życia dzieci z autyzmem mniej porozumiewają się z otoczeniem za pomocą słów, sylab bądź głosek; ich gesty są rzadziej łączone ze słowami. Dzieci z autyzmem rzadziej zgłaszają

prośby lub dzielą się doświadczeniami i częściej po prostu powtarzają słowa innych osób (echolalia). Mowa pod względem artykulacji i gramatyki jest poprawna ale różnice dotyczą głównie pragmatyki czyli używania języka w kontekście społecznym, semantyki czyli nie rozpoznawania wielu znaczeń tego samego słowa oraz prozodii – dziwny ton, akcent i rytm wypowiedzi. Dlatego bardzo często dzieci z ASD są odbierane jako trudni rozmówcy. Peter Szatmari w swojej klasyfikacji zamieścił następujące kryteria: niepoprawna fleksja, idiosynkratyczne użycie słów, brak spójności w rozmowie, występuje repetytywność mowy, dziecko mówi zbyt dużo lub zbyt mało.

Trudności w komunikacji wiążą się również w dużym stopniu z trudnościami w rozumieniu samego kontekstu społecznego. Dzieci w spektrum nie wiedzą kiedy ich rozmówca żartuje, a kiedy mówi poważnie. Nie potrafią one często rozpoznać ironii, przez co wszystko traktują dosłownie co niekiedy może nawet prowadzić do konfliktów. Problem w podtrzymywaniu konwersacji wiąże się również z wieloma nadwrażliwościami sensorycznymi, jak na przykład nadwrażliwość na dźwięk, która to może powodować, że

dziecko z ASD nie jest w stanie skupić się na rozmowie, bo rozprasza ją jakieś dźwięki.

Część dzieci z zaburzeniami spektrum autyzmu nigdy nie wykształci komunikacji werbalnej. Dzieci te w procesie terapii mogą nauczyć się korzystać z alternatywnych metod komunikacji pozawerbalnej. Dzisiejsza technologia daje w tym zakresie wiele możliwości, poza tradycyjnymi metodami takimi jak tablice z piktogramami dostępne są tablety i komputery wspomagające mowę pozawerbalną.

Sensoryzmy to zaburzenia odbioru zmysłów przez organizm. Dzieci dotknięte ASD bardzo często borykają się z problemami w tej sferze i tak zmysły mogą być zaburzone poprzez nadwrażliwość na bodźce dobiegające ze środowiska, jak na przykład nadwrażliwość wzrokowa gdzie zbyt mocne światło może wywoływać dosłowny fizyczny ból u dziecka; niedowrażliwość na bodźce docierające ze środowiska, na przykład niedowrażliwość słuchowa, objawiająca się między innymi tym, że dziecko szuka głośnych pomieszczeń, bądź wytwarza różne głośne dźwięki samodzielnie w celu dostarczenia sobie bodźców. Sensoryzmy dotyczą wszystkich pięciu zmysłów i mogą występować w przeróżnych

wariantach w zależności od dziecka. Nie jest jednak powiedziane, że każde dziecko z zaburzeniami spektrum autyzmu musi przejawiać zaburzenia odbioru zmysłów.

Diagnoza zaburzeń ze spektrum autyzmu opiera się na badaniu psychologiczno-pedagogicznym i lekarskim. Wszyscy zgodnie twierdzą, że im wcześniej postawi się diagnozę, tym większe szanse dla prawidłowego rozwoju dziecka. Bardzo wczesna interwencja daje możliwości na lepsze funkcjonowanie w późniejszym życiu.

Wczesna diagnoza i interwencja pozwalają, aby dziecku żyło się lepiej. Podnoszenie jakości życia dzieci dotkniętych zaburzeniami spektrum autyzmu powinno być priorytetem każdego nauczyciela, pedagoga oraz terapeuty.

AUTYZM - MITY KONTRA FAKTY

<p><i>Autyzm to nieuleczalna choroba</i></p>	<p>Autyzm nie jest chorobą, a zaburzeniem rozwojowym, które trwa całe życie. Odpowiednio dobrana wczesna interwencja terapeutyczna może znacznie poprawić funkcjonowanie dziecka, ale nie „uleczy” go z autyzmu.</p>
<p><i>Autyzm powodują szczepionki</i></p>	<p>Nie ma żadnych badań naukowych</p>

	<p>potwierdzających tą hipotezę. Przyczyny autyzmu w dalszym ciągu nie są znane. Najnowsze badania ukazują autyzm jako zaburzenie o niejednorodnej etiologii i wskazują na podłoże neurologiczne, genetyczne oraz środowiskowe.</p>
<p><i>Osoby z autyzmem to geniusze</i></p>	<p>Tylko niektóre osoby z autyzmem posiadają wybitne, najczęściej dotyczące jednej dziedziny uzdolnienia. Są to tzw. Uzdolnienia „wyspowe” i współistnieją z deficytami w zakresie funkcjonowania społecznego. Szacuje się, że odsetek osób o wybitnej inteligencji u osób ze spektrum autyzmu jest taki, jak wśród pozostałej części społeczeństwa.</p>
<p><i>Osoby z autyzmem nie okazują uczuć i nie kochają</i></p>	<p>Osoby z autyzmem mają trudności z wyrażaniem i okazywaniem emocji, a także z odczytywaniem intencji innych ludzi. Nie można jednak twierdzić, że nie kochają swoich bliskich. Posiadają</p>

	takie same uczucia jak każdy z nas.
<i>Osoby z autyzmem nie potrzebują kontaktu z innymi ludźmi, izolują się i zamykają w „swoim świecie”</i>	Izolowanie się jest wynikiem odcinania się od otaczającego nadmiaru bodźców, a nie ucieczką do „innego świata”. Wiele osób z autyzmem dąży do kontaktów z innymi ludźmi, często jednak nie wie jak je nawiązać.
<i>Dzieci z autyzmem powinny chodzić do szkół specjalnych</i>	Dobór placówki dla dziecka z autyzmem uzależniony jest od poziomu jego funkcjonowania, a zatem mogą uczęszczać do placówek specjalnych, integracyjnych, a także masowych.
<i>Chłopcy zaczynają później mówić Jego tata nie mówił do 3 r.ż., a teraz buzia mu się nie</i>	Niektóre dzieci faktycznie zaczynają mówić nieco później niż ich rówieśnicy. Jeżeli jednak opóźnienie rozwoju mowy współwystępuje z

<i>zamyka</i>	innymi deficytami np. brakiem kontaktu wzrokowego, sztywną i schematyczną zabawą, czy też zaburzeniami w zachowaniu, bezzwłocznie należy skonsultować się ze specjalistą.
<i>Autyzm? Wyróżnie z tego...</i>	Poza ubraniami dziecko z niczego nie wyróżnie. Autyzm jest całościowym zaburzeniem rozwoju wymagającym systematycznej i wielokierunkowej terapii.
<i>Osoby z autyzmem nie lubią nowych miejsc, zmian, lubią schematy i rytuały</i>	U dzieci z autyzmem bardzo często występuje potrzeba stałości i niezmienności otoczenia. Nie jest to jednak kryterium niezbędne do diagnozy autyzmu. Z czasem, wiele dzieci akceptuje zmiany oraz adaptuje się do nowych warunków.

Źródło:

1. <http://www.logopedakolobrzeg.pl/autyzm/autyzm-fakty-i-mity>
2. <http://autyzm.org.pl/autyzm-i-zespol-aspergera/fakty-i-mity/>
3. <http://www.niepelnosprawni.pl/ledge/x/229117>
4. Attwood T. Zespół Aspergera, Poznań 2006, Zysk i Spółka.
5. Greenspan I. S. Wieder S. Dotrzeć do dziecka z autyzmem. Jak pomóc dzieciom nawiązywać relacje, komunikować się i myśleć – Metoda Floortime, Kraków 2014,
6. Echolalia w autyzmie, <https://polskiautyzm.pl/echolalia-w-autyzmie-sposoby-na-zrozumienie/>, 28.11.2017r.

Ważne adresy:

Fundacja „Synapsis” ul. Ondraszka3, Warszawa

Ośrodek Wczesnej Interwaencji, ul. Pilicka, Warszawa

Promitis – ośrodek diagnostyczny, Warszawa

Scolar – Warszawa

SOTIS – Warszawa

„Fundacja Krok po kroku”, Warszawa

Opracowanie:

Katarzyna Kędzierska - logopeda

Anna Młodzianowska - logopeda

Agnieszka Głowacka – terapeuta SI

Agnieszka Kędziorek – Juszek – pedagog specjalny

